

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Celoletna naročnina Din 60.—, polletna Din 30.—, mesečna Din 5.—.
Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica 23, telefon št. 2552.
Poštni predal 169. Čekovni račun št. 15.420.

Leto II.

Ljubljana, dne 15. februarja 1930.

Štev. 7.

Obrestna mera.

Skoraj ne preide dan, da bi ne čitali med gospodarskimi poročili o ponovnih znižanjih obrestne mere pri državnih bankah po celem svetu. Tako sta ravno kar ponovno znižali diskontno mero ameriška državna banka za $\frac{1}{2}\%$ na 4% ter angleška banka istotako za pol odstotka na $4\frac{1}{2}\%$.

Najnižjo diskontno mero ima danes Francija, kar znači, da je njen kapital najcenejši. Naša diskontna mera je v primeri s francosko veliko višja, v primeri z diskontno mero nam sosednjih držav pa celo mnogo prenizka. Diskontna mera je namreč regulator za splošno, privatno obrestno mero, ki se giba vedno za nekaj odstotkov navzgor pri kreditih, dočim so obresti naloženega denarja navadno za malenkost nižje.

Ako pogledamo v naše denarne zavode, moramo ugotoviti, da je razlika med obrestno mero za vlogo in obrestno mero za kredite še vedno prevelika, dasi ravno se tudi v tem oziru bližamo vedno zadovoljivejšemu rezultatu.

V notranje gospodarskem oziru je zlasti obrestna mera kreditov (posojil) velike važnosti, ker omogoča industriji in trgovini ceneno nabavo potrebnih obratnih kapitalov. Višina obrestne mere podraži sorazmerno stroške produkcije in sili tudi trgovca, da v svojo kalkulacijo vstavi višji režijski odstotek za kritje obresti izposojenih glavnih.

Konkurenčna zmožnost takih — z višjo obrestno mero obremenjenih — proizvodov je seveda veliko manjša; vsled česar zastaja izvoz, mnogokrat narasča uvoz istih, cenejših proizvodov

ter ubija industrijo in trgovino v notranjosti države, kar povzroča brezposelnost in z njo združeno socialno bedo, uničujočo istočasno splošno narodno gospodarstvo.

Ako vzamemo predvojno obrestno mero, ki je znašala 4 do 5% za naložbe ter 5% do največ 7% za izposojila, vidimo, da je tedanja razlika obrestne mere naložb nasproti kreditni obrestni meri znašala $1\frac{1}{2}$ do $3\frac{1}{2}\%$.

Danes pa — vkljub stabilizirani diskontni meri naše Narodne banke še vedno opazamo, da je razlika med obrestno mero vlog in kreditov napeta za najmanj 6 do 14%. Ne moremo sicer oprekatati, da je zmerno povišanje razlike pri obrestni meri deloma utemeljeno v zvišanju režije, vendar pa imajo te prevelike razlike v obrestni meri svoj izvor predvsem v stremljenju denarnih zavodov po čim večjem dobičku. Te znatne razlike v obrestni meri so bile v nejasni povojni dobi utemeljene, ker se vsled nestalnosti valut in neprestanem menjavanju vrednosti realitet ni nikdar moglo izključiti rizika za dovoljene kredite. Nenormalno višje obrestovanje kreditov je bilo tedaj nekak splošni pribitek k obrestni meri v svrhu zavarovanja terjatev za vsak nepredvideni slučaj in vsako — na videz nemogočo — možnost.

Od tedaj je sicer napetost med eno in drugo obrestno mero postopoma popuščala, vendar bi morala danes na vsak način na svoji napetosti v večini slučajev še globoko popustiti, zlasti ako vzamemo v obzir, da podvzamejo denar-

ni zavodi danes pri dovoljevanju kreditov vse mogoče varnostne odredbe, ki riziko skoraj izključujejo.

Že v lanski četrti številki omenjamo, da so bile kreditne zadruge tista ustanova, ki so razmere na denarnem tržišču izjednačile ter osvobodile večji del našega gospodarstva oderuških obresti. Tudi danes ni povpraševanje širokih gospodarskih krogov po kreditih nič manjše, kot je bilo v predvojni dobi, vendar dvomimo, da se mali kapital vedno resnično povrača v roke potrebnih brez podrazitve potom posredništva.

Velik del rešitve gospodarskega problema leži vsekakor v **mobilizaciji kapitala**.

Po poročilih večine velikih denarnih zavodov se sicer naložbe od leta do leta višajo; vendar prirastek v razmerju z obrestno-obrestnim pomnoževanjem ni tako znaten, da celo premajhen. Primerjava sedanjih naložb z zlato valuto in njeno tedanjo kupno močjo bi gotovo pokazala, da današnji prihranki še vedno ne dosegajo vrednosti predvojnih.

Izven vsakega dvoma je, da naša industrija in trgovina še vedno potrebuje dotoka tujega kapitala, zlasti, ker je ta cenejši od domačega, da na ta način podvigne svojo produktivnost in izboljša našo zunanjo trgovino ter splošni gospodarski položaj in isto časno omili socialno krizo z zaposlitvijo brezposelnih mas.

Po višini diskontne mere posameznih držav zamoremo soditi o njeni moči

razpoložljivega denarja in obenem tudi dognati, kateri kapital je najcenejši. — Današnje diskontne mere se gibljejo v sledečih višinah: Francija 3%, Švica 3½%, Belgija 3½%, Amerika 4%, Anglija 4½%, Čehoslovaška 5%, Španija 5½%, Nemčija 6%, Jugoslavija 6%, Italija 7%, Avstrija 6½%, Ogrska 7½%, Grčija 8%, Poljska 8½%, Bolgarska 10 odstotkov.

Države, ki imajo visoko diskontno mero, so navezane na tuji kapital, ki tudi vedno išče čim večjega obrestovanja. Visoko obrestovanje samo pa ni vabnik za inozemska posojila, ker zahtevajo finančniki vedno tudi sigurno jamstvo, katerega pa ne najdejo samo v obrestih, ki so v tem oziru čisto postranskega pomena.

Ako pogledamo našo diskontno mero, ki je v primeri z drugimi državami — vkljub temu, da so zadnje čase skoraj vse znižale diskont na sedanjo višino — še vedno zelo nizka in upoštevamo poleg tega našo potrebo po dotoku tujega kapitala, moramo samo ugotoviti, da imamo dovolj drugega jamstva za eventualna izposojila in vse pogoje za rentabilno naložbo kapitalov v našo — razvijajočo se trgovino in industrijo.

Dotok tujega cenejšega kapitala bo prisilil naše denarne zavode, da v napetosti obrestne mere popustijo, vsled česar bo dana našemu — na kredite navezanemu — gospodarstvu možnost požitve in uspešnega razvoja.

Uprava trgovine.

(Nadaljevanje.)

Otvoritvena bilanca.

Ako pričnemo s podjetjem popolnoma na novo, je prva knjižba vedno: vplačani osnovni ali obratni kapital. V slučaju, da je naš obrat že v teku, a še vedno pogreša pravičnega, preglednega knjigovodstva, kot je to v navadi še danes pri veliki večini samostojnih trgovskih in obrtnih obratov, zlasti tam, kjer je podjetnik ali trgovec neodvisen od drugih oseb (družabnikov) in se za-

dovoljuje samo z vojenjem različnih notesov in listkov, na katerih ima knjižene svoje dolžnike, dočim upnikov navadno ne vodi, ali pa se zadovolji z zbiranjem njihovih računov, ki jih ob priliki plačila enostavno prečrta ali pa celo raztrga in si s tem mnogokrat napravi stroške, sitnosti, da celo konkurz, je potrebno, da organiziramo knjigovodstvo na podlagi sestave otvoritvene bilance ali inventure.

Otvoritvena bilanca je popis vsega premoženja in popis vseh dolgov, ki jih imamo tisti dan, ko smo se odločili potom otvoritvene bilance ustanoviti si pregledno upravo potom praktičnega knjigovodstva.

Naše premoženje (aktiva) sestavljajo predvsem in v veliki večini vseh obratov sledeče postavke:

1. v računu blagajne: gotovina.

2. v računu dobaviteljev (upnikov) vsa naša predplačila za naročeno blago ali pogodbeno nesporni zneski, ki nam jih dolgujejo naši dobavitelji, bodisi kot odškodnino za pokvarjeno ali neodgovarjajoče blago, bodisi na raznih popustih itd. Ta aktivna postavka pa prihaja v poštev samo pri onih dobaviteljih, katerim mi na dan otvoritvene bilance ničesar ne dolgujemo, oziroma pri dobaviteljih, pri katerih imamo mi iz presežka višine naših vplačil **samo terjatev** v znesku, katerega ta presežek naših vplačil predstavlja. Razne naše sporne zahteve, katerih nam dobavitelj še ni definitivno priznal, kot imovina ne pridejo tu v poštev, marveč jih vodimo v evidenci na posebnem zaznamku dubioz (dvomljivih terjatev) izven reelne bilance ter jih v knjigovodstvo vpišemo šele tedaj in s tistim zneskom, za katerega smo se z dobaviteljem končno zedinili.

3. v računu odjemalcev (dolžnikov) vsi zneski naših posameznih odjemalcev-dolžnikov v takratni skupni višini. Tu upoštevamo tudi one dolžnike, o katerih nismo popolnoma gotovi, ali pridemo vsled njihovih slabih gospodarskih razmer sploh do plačila ali ne, kakor tudi tiste, katerih dolgovi so sporni, vsled česar jih trenutno oni ne priznavajo, dočim smo mi prepričani, da dolg našega odjemalca resnično obstoji.

Za negotove in sporne dolžnike moramo pri sestavi otvoritvene bilance napraviti poseben **zaznamek dubioz**, na katerega knjižimo celotne negotove in sporne zneske ter vstavimo te dvomljive postavke kasneje kot protipostavko v otvoritveni bilanci pod naše dolgeve (pasiva).

Naše dobroimetje iz računa upnikov, kakor tudi dolžnikov ugotovimo na ta način, da si pred sestavo otvoritvene

bilance napravimo točen seznam po imenih posameznikov in v zadnje kolono vpisujemo dolžne nam zneske, jih seštevamo ter jih v skupnem znesku vpišemo kot aktiva v otvoritveno bilanco pod naslovoma: račun upnikov in račun dolžnikov.

4. pri računu blaga moramo pred sestavo otvoritvene bilance napraviti poseben popis (inventuro) naših blagovnih zalog. Sestava blagovne inventure je pri različnih podjetjih različna.

V glavnem lahko delimo pri trgovinah sestavo inventure na inventuro blaga, ki ga imamo v posebnem skladišču in na inventuro onega blaga, ki se že nahaja v lokalni za detajlno prodajo.

Sestavljanje blagovne inventure je navadno precej zamudno delo, ker moramo preceniti, prešteti, premeriti ali pretehtati blago, da ugotovimo množino in vrednost posameznih vrst in skupin. Vendar se z dobro voljo in praktičnim prilagodenjem tudi blagovno inventuro z malim trudom v prav kratkem času odpravi.

V inventuro vstavljamo za posamezno blago vrednost naše lastne **nabavne cene** s pribitkom stroškov in režije za posamezne vrste blaga, katero smo ugotovili na podlagi kalkulacije. (Glej članke »Kalkulacija« v naših lanskis številkah 3., 7. in 8!).

Za blagovno inventuro napravimo poseben seznam, za katerega se poslužimo navadnega kontokorentnega papirja, ali pa si liste sami načrtamo v tej obliki:

1 Vrsta blaga	2 Množina	3 Cena		4 Sku na vrednost	
		Din	p	Din	p

V prvi stolpec »Vrsta blaga« vpišemo vedno naziv dotičnega blaga, n. pr.: kava »Santos«, olivno olje, platno itd., moški čevlji znamka »Peko«, številka 42 in slično.

V drugi stolpec (kolona »Množina«) vpisujemo znak za način merjenja dotičnega blaga. N. pr. pri kavi »Santos« »kg« (= kilogram), pri olivnem olju »l« (litrov), pri platnu »m« (metrov) in pri čevljih »kom.« (komadov).

V tretji stolpec (kolona »Množina«) knjižimo rezultat merjenja, to je skupno množino dotične vrste blaga s številkami, ki izkazujejo skupno število kilogramov, litrov, metrov ali komadov inventiranega predmeta.

V četrti stolpec »Cena« zabeležimo nabavno ceno, ki smo jo ugotovili po že omenjenem načinu kalkulacije za en kilogram, en liter, en meter ali za en komad inventirane vrste blaga.

V petem stolpcu »Skupna vrednost« zabeležimo skupno vrednost inventirane vrste blaga, ki jo dobimo na ta način, da vsoto iz četrtega stolpca (ceno za en kg, m, l ali komad) pomnožimo s številko množine iz tretjega stolpca.

Ko po končanem inventiranju seštejemo vse zneske zadnjega (petega) stolpca, imamo točno postavko vrednost blaga, ki jo vnesemo v otvoritveno bilanco pod račun blaga z označbo: vrednost zaloge blaga dne...

Radi preglednosti in olajšanja poslovanja razdelimo pri inventiranju blago po posameznih oddelkih in skupinah ter vpišemo zaporedno različne vrste blaga, pripadajoče isti naslovni skupini.

Tako bomo n. pr. pri trgovinah z mešanim blagom imeli v glavnem sledeče oddelke: 1. špecerija, 2. manufaktura, 3. konfekcija, 4. obuvala, 5. modno blago, 6. galanterija, 7. steklenina in porcelan, 8. železnina in po potrebi še druge oddelke.

Te oddelke pa zopet razdelimo v posamezne skupine. Tako bomo n. pr. oddelke »špecerija« razdelili še v sledeče skupine: žito, moka, testenine, kava, čaj, konzerve, sadje, kavine primesi itd.

Naravno, da spadajo v tem slučaju pod oddelke »špecerija«, skupina »žito« po vrsti sledeče blagovne postavke: pšenica (I., II. itd. vrste), rž, ječmen, phani ječmen, oves, ajda, riž, koruza, fižol, leča itd. Vsako vrsto vpišemo pod gornjima dvema naslovoma po njihovi kvaliteti, ki je merodajna za njihovo ceno. Jednako postopamo pri skupini »moka« in drugih skupinah.

(Dalje prih.)

Kaj smo uvažali lansko leto?

Iz podatkov Generalne direkcije carin, posnamemo, da se naš lanskoletni uvoz v vrednosti 792.17 milijonov dinarjev sestavlja med drugim iz sledečih zanimivih postavk v milijonih dinarjev: (V primerjavo dodajamo tudi podatke iz leta 1927 in 1928.)

Tekstilno blago:

	Leta		
	1927	1928	1929
bombaževih tkanin	977	788	708
volnenih tkanin	452	388	360
svilenih tkanin	158	130	121
bombažovo predivo	444	489	481
surovi bombaž	167	187	185
volneno predivo	85	96	99
svileno predivo	33	39	49
bombaževe nogavice in rokavice	33	26	12
razna bombaževa trikotaža	16	12	10

volnene nogavice in

rokavice	31	31	30
volnena trikotaža	25	16	14

Železo in stroji:

stroji in aparati	345	487	575
električni predmeti	135	161	186
železo in polfabrikati	98	124	135
železna pločevina	100	101	122
cevi	40	60	67
plugi	17	27	21
razni predmeti	299	363	346
železniški material	21	288	51
prevozna sredstva	131	188	174

Industrijske surovine:

premog	165	190	227
surove kože	302	297	260
rotacijski papir	70	71	50

Konsumni predmeti:

surova kava	207	225	223
neluščeni riž	115	145	118

sol	32	109	29
oljnatı plodovi in semena	100	96	167
limone, oranže	35	43	40
zdravila	27	26	36
čokolada	16	14	12
steklo	60	57	66
porcelan	28	30	34

Uvoz tekstilnih izdelkov je močno padel vsled razvoja naše tekstilne industrije. (Glej članek!)

Povečal se je uvoz železnine in železniškega materiala, kar pa je dobro znamenje, ker bodo s tem izboljšana naša prometna sredstva in obnovljena ter razširjena nekatera industrijska podjetja. Pri nekaterih konsumnih predmetih opazamo nazadovanje, pri drugih pa izboljšanje. Vendar so razlike majhne in pričajo deloma o povečanem konsumu, kar je znak izboljšavanja naših gospodarskih razmer.

Naš lanski uvoz in razvoj domače tekstilne industrije.

Statistični podatki generalne direkcije carin o lanskoletnem uvozu nam pokazujejo, da se je zadnja leta naša tekstilna industrija pričela lepo razvijati ter je v stalnem napredovanju.

Ravno ta činjenica je znatno izboljšala našo trgovinsko bilanco, ker je vkljub nezmanjšani domači porabi tekstilnih proizvodov zmanjšala vrednost uvoženega blaga na ta način, da smo v zadnjih letih uvažali vedno manj gotovih tekstilnih izdelkov, ki so vsled predelave v inozemstvu zelo dragi, pač pa smo uvažali toliko večjo množino, razmeroma cenenih tekstilnih surovin za predelavo v naših tekstilnih tvornicah.

Povečani uvoz surovin in zmanjšani uvoz gotovih izdelkov ima poleg izboljšanja trgovinske bilance velik pomen za izboljšanje našega gospodarstva in poleg tega tudi blagodejen socialni vpliv, ker predelava surovin v mejah države daje zaslužek desetisočim.

Ako pregledamo dosednji uvoz bombaža od l. 1926 naprej, je ta izkazoval sledeče vrednosti v milijonih dinarjev:

	Surovi bombaž:	Bombaževo predivo:	Bombaževe tkanine:
1926	165.8	342.5	1057.6
1927	166.9	444.7	977.1
1928	187.6	489.4	788.3
1929	185.0	481.3	707.1

Ti podatki nas pouče, da je razvoj naše tekstilne industrije v splošnem zmanjšal vrednost uvoza bombaževih surovin, polsurovin in gotovih izdelkov iz leta 1926 od zneska 1575.9 milijonov dinarjev na znesek 1373.4 milijonov dinarjev v letu 1929, kar znači 200 milijonov dinarjev prispevka k aktivnosti naše zu-

nanje trgovine, katera je lansko leto izkazovala skupno 327 milijonov dinarjev prebitka.

Ker poraba bombaževih tkanin pri nas gotovo ni bila lansko leto manjša kot leta 1926, ko smo uvozili za 1057.6 milijonov dinarjev gotovih bombaževih izdelkov; medtem ko je naš lanski uvoz gotovih tkanin izkazoval samo 707.1 milijonov dinarjev, značijo te številke, da se je za razliko v višini 350.5 milijonov dinarjev povišala domača produkcija tekstilnih izdelkov.

Medtem, ko je uvoz gotovih bombaževih tkanin leta 1926 v vrednosti 1057.6 milijonov dinarjev predstavljal 68% skupnega uvoza bombaževine, je tedanji uvoz bombaževih surovin izkazoval samo 32% skupnega bombažnega uvoza. Nasprotno pa se je lansko leto odstotek uvoženih gotovih bombaževih izdelkov zmanjšal na 52% in se skoro izjednačil z uvozom bombaževih surovin, ki so predstavljale lani že 48% celokupnega bombaževga uvoza.

Iste rezultate nam pokazuje tudi uvoz volne in volnenih izdelkov, pri katerem ravno tako opazamo konstantno nazadovanje dražjih gotovih izdelkov in porast uvoza cenejših surovin. Od leta 1926 naprej so uvozne postavke volne in volnenih izdelkov znašale sledeče vsote v milijonih dinarjev:

	Predivo:	Tkanine:
1926	65.7	533.6
1927	85.2	452.4
1928	96.3	388.6
1929	98.5	359.7

Tudi te številke nas pouče, da je razvijajoča se domača tekstilna industrija

znižala vrednost skupnega uvoza volne in volnenih izdelkov od zneska 599,3 milijonov dinarjev iz leta 1926 na vrednost 458,2 milijonov dinarjev v letu 1926 ter na ta način prispevala nadaljnjih 141,1 milijonov dinarjev k izboljšanju naše zunanje trgovine.

Računajoč z nezmanjšano porabo volnenih izdelkov, ugotovimo, da se je tudi pri volneni tekstiliji povišala vrednost domače produkcije za lepo vsoto 173,9 milijonov dinarjev.

Istotako je znatno nazadoval uvoz svi-

lene tkanine, ki je izkazoval l. 1926 vrednost 158,8 milijonov dinarjev ter padel lansko leto na 121,8 milijonov dinarjev in prispeval daljnjih 30 milijonov dinarjev k izboljšanju naše zunanje trgovine.

Kaj znači napredovanje v razvoju naše industrije za našo zunanjo trgovino, pokazuje jasno dejstvo, da smo vsled tega znižali tekom štirih let vrednost uvoza tekstilnih proizvodov za 371 milijonov dinarjev na korist naše lanskeletne trgovinske bilance.

Papirna industrija Jugoslavije.

Po vojni se je papirna industrija pri nas toliko dvignila, da skoraj že danes pokriva domačo potrebo, oziroma jo je v stanju pokrivati popolnoma, izvzemši par specijelnih vrst.

Predpogoj za obstanek papirne industrije je izdelovanje lesne celuloze, katere imamo z ozirom na bogastvo naših mehkih gozdov več kot dovolj.

Že leta 1905 je bila v Drvaru v Bosni ustanovljena tvornica celuloze, ki razpolaga danes s kapaciteto 1800 vagonov letno, dočim je pred vojno zamogla izdelati samo 1400 vagonov. Poleg te zamore proizvajati vevška papirnica letno 300 vagonov celuloze, a se bo že letos njena kapaciteta vsled novih naprav povišala na 450—500 vagonov. Zagrebška delniška papirnica producira letno 400 vagonov.

Skupna kapaciteta proizvodnje celuloze znaša tedaj okoli 2700 vagonov letno, dočim je letna poraba preračunana na približno 1700 vagonov. Tedaj zamoremo letno 1000 vagonov izvažati.

Izvoz celuloze, ki je znašal leta 1921 šele 158 vagonov, se je do l. 1924 dvignil na 485 vagonov, leta 1925 skoraj podvojil in narasel do leta 1928 na 1404 vagonov v vrednosti 32 milijonov dinarjev.

Ker ležijo vse večje papirnice v Jugoslaviji na severu, dočim je največja tvornica celuloze v Bosni ob ozkotirni železnici, ne prihaja njena celuloza za naše papirnice v pošte in je ona skoraj edina, ki celulozo izvažata, zlasti v Ameriko, ki porabi polovico naše izvožene

celuloze, ostala polovica pa odpade skoro izključno samo na Francijo in Italijo.

Ostale tvornice pa do danes še ne krijejo lastne potrebe po celulozi in so vsled tega navezane na uvoz iz Avstrije, ki je carine prost. Ta uvoz, ki je znašal leta 1921 355 vagonov, stalno narašča ter je bilo leta 1928 uvoženih že 2189 vagonov celuloze v vrednosti 33 milijonov dinarjev.

Torej smo uvozili za 785 vagonov več celuloze kot smo jo izvozili. Vkljub tej veliki razliki v množini uvoza in izvoza pa vrednost teh 785 vagonov več uvožene celuloze izkazuje v gotovini samo neznatno razliko enega milijona Din.

Ravno dejstvo, da zamoremo celulozo po nizki ceni in brez carine uvažati, je glavni vzrok, da se naša produkcija celuloze ne dvigne tako kot bi bila zmožna. Vendar pa je kapaciteta že danes tako velika, da bi zamogla kriti celo domačo potrebo in poleg tega okoli 1000 vagonov letno izvažati.

Glede produkcije papirja prihaja pri nas v pošte 8 velikih tovarn, od katerih je največje podjetje »Združene papirnice Vevče-Goričane-Medvode«, ki izdeluje letno lahko 2000 vagonov papirja in je leta 1928 izdelala 1342 vagonov, dočim so vse ostale večje tovarne v Jugoslaviji skupaj izdelale komaj 882 vagonov.

Ostale važnejše tovarne so po vrsti sledeče: Zagrebška delniška tvornica papirja z letno kapaciteto do 800 vagonov; S'adkogorška papirnica s kapaciteto 300 vagonov; tvrdka Milan Vapa v

Beogradu s kapaciteto do 400 vagonov; Bonač in sin — kartonažna tovarna v Domžalah z letno kapaciteto 150 vagonov; nova tovarna v Čačku s kapaciteto 200 vagonov; papirnica Smith & Menier na Sušaku — 120 vagonov in »Bratje Piatnik« v Radečah — 90 vagonov.

Vse te tvornice so ravno sedaj pred razmahom in postavljajo skoraj izključno vse nove kotle za kuhanje celuloze, da bodo zamogle brez povečanega uvoza te surovine, ali celo z znižanjem celuloznega uvoza dvigniti produkcijo papirja do pokritja celotne domače potrebe in dvigniti njegov izvoz.

Naš izvoz papirja je znašal leta 1926 474 vagonov in se je leta 1928 dvignil na množino 583 vagonov. Izvažamo predvsem boljši časopisni papir, lepenko, pisalni papir in precejšnjo množino sušaškega cigaretnega papirja (36 vagonov) ter papir za izdelavo igralnih kart (Piatnik).

Da pokrijemo domačo potrebo, smo morali uvoziti iz inozemstva leta 1926 877 vagonov, leta 1928 pa celo 1988 vagonov različnega papirja iz inozemstva. Ta visoki porast uvoza nam razloži dejstvo, da je v letu 1928 uvoženo v tej množini 1282 vagonov časopisnega rotacijskega papirja, za katerega je bila iz raznih — predvsem političnih razlogov znižana leta 1927 carina na 1 Din za 100

kilogramov. Vevška papirnica, ki je v stanu producirati letno 500 vagonov časopisnega papirja, ni mogla inozemskemu blagu konkurirati v ceni zaradi premajhne carine in pa vsled tega, ker ona ni včlanjena v mednarodnem kartelu. Akoprem so bila pred znižanjem uvozne carine na časopisni rotacijski papir v teku dela, ki naj bi produkcijo te vrste pri vevški papirnici dvignile na višino pokritja tedanje domače potrebe (okoli 800 vagonov letno), je morala vsled tega znižanja tvornica povečanje opustiti in celo prenehati z delom na enem velikem stroju.

Podatki za lanski izvoz rotacijskega papirja, ki izkazujejo nazadovanje vrednosti uvoza za 21 milijonov dinarjev značijo, da so v pretečenem letu zopet stopile v akcijo naše papirne tovarne.

Poleg časopisnega papirja uvažamo še velike množine ovojnega papirja (431 vagonov) in kartona (245 vagonov). Z nameranim povečanjem produkcije ovojne papirja v Zagrebu in Bonačeve kartonaže v Domžalah se bodeta tudi ti dve postavki tekom letošnjega leta znižali. Ostanek uvoženega papirja odpade zlasti na finejše vrste, ki se pri nas ne izdelujejo, ali pa ne krijejo do cela domače potrebe.

Jugoslovanska papirna industrija zaposluje stalno okoli 10.000 delavskih moči.

Gospodarske beležke.

Kongres vinogradnikov v Beogradu.

Dne 6. t. m. se je vršila v prostorih beograjske Trgovske zbornice konferenca delegatov vseh gospodarskih organizacij v Jugoslaviji, ki je razpravljala o pripravi za vinogradniški kongres, ki se bo vršil v dneh 15. do 18. t. m. v Beogradu ter sestavila sledeči dnevni red:

1. Stanje vinogradništva v državi (referent oddelni načelnik Kržanić iz Splita). 2. Olajšave za pobiranje vinskih škodljivcev (referent Andrej Žmavc, direktor vinarske šole v Mariboru). 3. Izvoz vina in grozdja (referent I. Lederer iz Bačke). 4. Brezalkoholna uporaba grozdja. 5. Konzum vina v državi (re-

ferent dr. Pavlović). 6. Novi vinski zakon. 7. Organizacija prodaje vina in sadja.

Koliko pokadimo v Jugoslaviji.

Po najnovejšem razpisu monopolske uprave za zakup velike prodaje tobaka pokadi Jugoslavija letno za 1665 milijonov dinarjev monopolskega tobaka.

Največ damo zaslužiti tobačnemu monopolu Slovenci, ker odpade v Dravski banovini letno Din 194— na osebo, sledi nam Drinska banovina z letno potrošnjo Din 162— na osebo, za tem Savska Din 154—, Dunavska Din 148—, Vrbaska Din 137—, Zetska Din 128—, Vardarska Din 117—, Moravska

Din 105— in Primorska Din 84— na leto na osebo.

Slika porabe tobaka pa je v resnici povsem drugačna in nikakor ne pokažemo mi največ v državi, ker je potrošnja tobaka veliko večja v banovinah, ki pridelujejo tobak in kadijo lastni pridelek, dočim se ta statistika nanaša samo na monopolsko blago. Res pa je, da pri nas pokadimo razmeroma več boljših vrst tobaka kot druge pokrajine.

Samo Ljubljana pokadi letno 35 milijonov dinarjev, Maribor 27,5 milijonov in Zagreb 92 milijonov dinarjev.

Svinjereja in nizke cene koruze.

Ker so letošnje cene koruzi razmeroma nizke, so povsod pričeli pitati z njo prašiče, ker je ta poraba rentabilnejša in se pričakuje, da bomo s tem dvignili naš izvoz pitanih prašičev ter s to postavko zaslužili več kot z izvozom koruze.

Lanski promet naše svobodne cone v Solunu.

Skupni lanski promet v naši solunski svobodni coni (punto franco) je znašal 2323 vagonov različnega blaga. Od tega smo preko Soluna izvozili 930 vagonov preko morja, 812 vagonov pa v razne kraje Grčije. Potom solunske svobodne cone pa smo uvozili v državo 581 vagonov blaga iz prekomorskih držav, dočim potom solunske cone ni bil uvožen v našo državo niti en vagon iz Grčije.

Važna spremenba v zakonu o delniških družbah.

V Srbiji je doslej pri delniških družbah določal § 65. tega zakona, da noben delničar ni smel imeti na občnem zboru več kot 10 glasov, brez ozira na število delnic. Na ta način so mali delničarji vedno preglasovali prave lastnike.

Naš kralj pa je sedaj podpisal zakon, ki to določbo starega zakona o delniških družbah iz leta 1896 odpravlja.

Čuden konkurz.

Znana tovarna bonbonov »Braća Magdić« v Beogradu je prijavila konkurz, akoprem so tvrdkina aktiva za 300.000 dinarjev višja od pasiva.

Tvrdka utemeljuje svojo plačilno ne-

zmožnost z dejstvom, da je vsled mnogih konkurzov precej izgubila, poleg tega pa ima velike, še vedno nerazprodane zaloge, ki jih želi na ta način hitro potom dražbe prodati. Glavni vzrok insolvence pa je ta, da tvrdkini dolžniki ne plačujejo točno svojih dolgov.

Tvrdkini upniki pridejo brezdvomno do popolnega kritja in lastnik najbrže želi na ta način prenehati z obratovanjem, ki se mu več ne izplača.

Dohodki carinarnic.

Glasom poročila Generalne direkcije carin so znašali od pričetka tekočega proračunskega leta, to je od 1 aprila 1929 pa do 30. januarja 1930 skupno Din 1.286.329—, dočim je bil v proračunu predviden dohodek Din 1.231.005— za isto dobo.

Vkljub zmajršanemu izvozu so tedaj znašali carinski dohodki 55 milijonov dinarjev več kot je bilo s proračunom predvideno.

V istem času za predzadnje proračunsko leto 1928/29 so bili carinski dohodki predvideni na 1379 milijonov dinarjev, znašali pa so samo 1339 milijonov ter so bili za 40 milijonov manjši kot je bilo predvideno s proračunom.

Gibanje brezposelnosti leta 1929.

Po statistiki delavskih borz smo imeli začetkom lanskega leta 4.807 moških in 1.025 ženskih brezposelnih. Tekom leta je bilo na novo prijavljenih 166.005 moških in 22.228 ženskih brezposelnih. Delo je bilo ponujeno 50.373 moškim in 8.006 ženskim delavcem. Posredovalo se je za 33.011 moških in 12.221 ženskih namestitev. Med letom je odpadlo in odpotovalo 132.568 moških in 14.218 ženskih brezposelnih. Koncem leta je ostalo nezaposlenih še 4.633 moških in 1.029 ženskih, kar se skoraj krije s številkami letošnje začetne brezposelnosti.

Borze so izplačale lansko leto Din 1.755.433— na rednih ter Din 389.266 na izrednih podporah; potne podpore so znašale Din 177.546—, podpore v naravi pa Din 43.467—. Poleg tega so Zbornice izdale 124.246 komadov železniških vozniških listkov v skupni vrednosti Din 7.081.257.

Občni zbor Trgovskega gremija

za Ljubljano, kakor tudi občni zbor Gremija za okolico Ljubljane sta se vršila ta teden. Zaradi pomanjkanja prostora v tej številki prinesemo poročilo o važnejših zadevah teh dveh občnih zborov v prihodnji številki.

»Compania Hispano-Yugoslava S. A.

V smislu naše trgovinske pogodbe s Španijo se je osnovala v Barceloni jugoslovansko-španska trgovska družba pod gornjim naslovom. Centrala je v Barceloni, podružnica pa v Zagrebu, poleg tega so osnovane agencije v Beogradu, Sušaku, Šibeniku, Splitu in Dubrovniku v Jugoslaviji ter v Madridu, Tarragoni, Valenciji, Alicante, Almerigi, Malagi, Cadixu in Sevilli v Španiji.

»Francosko - Jugoslovensko trgovsko d. d.«

V Beogradu se je ustanovila pod gornjim naslovom delniška družba (francosko: »Société Commerciale Franco-Yougoslave, S. A.«) z glavnico enega milijona dinarjev. Družba ima namen razvijati finančne in trgovske zveze med obema državama.

Carinska pogajanja z Avstrijo.

Kot smo že poročali, je avstrijska vlada z ozirom na znane predloge avstrijskih agrarnih strank glede povišanja uvozne carine na poljske pridelke podvzela privatne razgovore s predstavniki našega gospodarstva. — Ti privatni razgovori se sedaj na Dunaju nadaljujejo oficijelno z našimi pooblaščenici. Rezultat pogajanj so novi predlogi z obeh strani, ki se bodo zopet proučili privatno in potem nadaljevali oficijelno.

Zrakoplovstvo.

V zvezi z nameravano otvoritvijo rednega zračnega prometa Praga—Beograd—Zagreb in Hrvatsko Primorje je pregledal naš avijatik gosp. Striževski Grobniško polje nad Sušakom ter ugotovil, da je teren ugoden za zgraditev aerodroma. Promet bo odprt že začetkom aprila letos.

*So zdrava in rdeča ličeca moja,
ker mamica kuha mi kavico „PROJA“!*

Izvoz našega krompirja v Avstrijo dovoljen.

Avstrijska vlada je izdala prepoved za uvoz krompirja iz krajev, v katerih je krompir okužen z rakom. Ker je naša pregledna postaja v Topčideru ugotovila, da pri nas krompir nima te bolezni, je naše dunajsko poslaništvo oskrbelo, da je avstrijska vlada dovolila nemoteni uvoz iz naše države.

Pogibelj parobroda »Dakse«.

Dne 26. januarja ob šestih popoldne se je kakih 30 milj od španske obale pred rtom Finisterre potopil parobrod »Daksa«, last »Dubrovačke plovitbe«. Obenem s parobrodom je morje požrla tudi kapitana in štiri častnike ter 33 mož posadke, po večini samih Dalmatincev.

Nesreča se je pripetila, ker je razburkano morje razbilo stranska vrata prvega in kasneje tudi drugega skladišča. Parnik je sicer klical na pomoč, a brezuspešno, ker ni bilo v bližini nobene ladje, ki bi zamogla pravočasno priskočiti na pomoč. Dubrovnik je odet v črmino.

»Daksa« je bil zgrajen leta 1911, 112,4 m dolg, 15,1 m širok in 7,6 m visok ter je imel 7500 ton nosilnosti.

Pred dovršitvijo pristaniške železnice v Bakru.

Ker sušačka luka ne zadošča velikemu prometu, so pričeli koncem leta 1927 graditi nekaj nad 10 km dolgo progo, ki vodi od postaje Bakar do bakarskega pristanišča skozi Škrlevo, Kostreno, Sv. Barbaro in Sošče.

Gradnja proge je bila zaradi teren-skih nepravil, razoranega in strmega kraka zelo otežkočena ter sta na tej kratki progii dva predora, dva večja izseka in trije večji viadukti.

Računajo, da bo tekom treh mesecev ta proga že izročena prometu.

*Večati pakete
z motorizirano Grouplje
= prihranek režije!*

Možnost izvoza zelja v Italijo.

Glasom poročila našega generalnega konzulata v Milanu, so tam cene svežih zeljnatih glav na debelo po Lit 80— (Din 236—) za 100 kg. Prevoz od Postojne do Milana znaša Lit 8 20 (Din 24 30) od 100 kg za vagonne manjše od 10 ton in je carine prost.

Kislo zelje ima v Milanu ceno Lit 250— (Din 740—) za 100 kg na debelo. Prevoz Postojna—Milan je Lit 13 50 (Din 40—) za 100 kg. Carina je sicer za kislo zelje predpisana pogrešno na 20 zlatih lir, a je proti tej odredbi vložil naš generalni konzul protest, ker se za kislo zelje iz

Češkoslovaške in Madžarske računa le 3 zlate lire od 100 kg.

Konkurzi.

Cvikl Stanko, trgovec, Dobrna. Prvi zbor upnikov 17. februarja ob pol 9. pri Okrožnem sodišču v Celju. Priglasitveni rok do 15. marca. Ugotovitevni narok 29. marca.

Burjaševič Matej, trgovec, Središče št. 2. Priglasitveni rok do 20. marca. Ugotovitevni narok dne 29. marca pri Okrožnem sodišču v Mariboru.

Odprave konkurzov.

Kuhn Josip, lesni trgovec, Razvanje. Konkurs odpravljen, ker ni kritja za stroške konkurznega postopanja.

Wolf Henrik, trgovec v Kočevju. Sklenjena je prisilna poravnava.

Likvidacija.

»Drako«, izdelava in prodaja pletenega blaga, družba z o. z., v Ljubljani, je prišla v likvidacijo. Upniki naj prijavijo terjatve do 20. februarja.

Nadzorstvo nad prodajo živil.

Kralj je podpisal zakon o nadzorstvu nad živili, ki stopi v veljavo 30 dni po objavi v »Službenih novinah«.

Za nadzorstvo so določeni pri srezkih upravah posebni zapriseženi organi, katerih naloga bo, da pregledujejo živila, preprečujejo prenos parazitskih bolezni na živilih in možnost zastrupljanja ali zdravju škodljivega vpliva živil, priprav, orodja in posod za spravlanje ali prenos. Končno morajo preprečevati, da se spravljajo v promet ali izdelujejo zdravju škodljive potvorbe živil. Ti nadzorniki morajo pregledovati vse prestore za produkcijo, predelovanje, shranjevanje in prodajo živil in da vzemajo po potrebi vzorce živil ali sirovin za analizo, pri čemur so dolžni varovati poslovne tajnosti in imajo pravico prepovedati razpečevanje sumljivih živil do končne odredbe pristojnega oblastva,

ki ugotovi stanje živil potom analize na posebnih laboratorijih za preiskavanje živil, ki se ustanove pri higijskih zavodih.

V interesu narodnega zdravja se s tem zakonom postavlja pod nadzorstvo živila in pijače vseh vrst, začimbe in sredstva za izboljšanje okusa, barve in izgleda živil, priprave, ki se rabijo za produkcijo, za shranjevanje in odpravljanje živil in omenjenih sredstev. Za kršenje prepovedi produkcije, shranjevanja ali prodaje prepovedanih živil ali predmetov za potvorbo živil, za kršenje prepovedane načina omotavanja in shranjevanja živil, prepovedanega zaposlenja na lezljivo bolnih ljudi ali uporabe zdravju škodljivih ali strupenih sredstev so predvidene kazenske odredbe do 1 meseca zapora ali do 10.000 Din globe.

Po širnem svetu.

Razorožitvena konferenca.

Kakor kaže, se bo pomorska razorožitvena konferenca v kratkem razšla, ne da bi beležila kake pomembnejše uspehe, vsaj ne v tolmačenju pravega smisla pomorske razorožitve. Angleški mornariški minister se je izrekel za odpravo podmornic, čemur pa se upirajo druge velesile in predlagajo samo njihovo zmanjšanje. Angleški predlog za odpravo podmornic tolmačijo s tem, da je Anglija v tem oziru razmeroma slabo založena. Prepoved, oziroma odprava podmornic pa bi značila v pomorsko-defenzivnih državah znatno ojačanje vrednosti velikih ladij napadalca, ker so podmornice v takih državah proti napadajočim težkim linijskim ladjam danes edino uspešno obrambno orožje.

Italija in Avstrija.

Po povratku in podpisu prijateljske pogodbe v Rimu je dr. Schober podal izjavo, da prijateljska pogodba med Italijo in Avstrijo ni naperjena proti nobeni drugi državi. Odločno tudi zanika govorice, da bi bile sklenjene poleg te še kake druge tajne pogodbe, zlasti ne vojaškega značaja.

Svoj obisk v Rimu utemeljuje kot čin vljudnosti in zahvale za podporo Italije na konferenci v Haagu.

Nacijonalistični krogi Avstrije s Schobrovimi uspehi niso zadovoljni, zlasti tirolski poslanci pripravljajo razna vprašanja glede nemških manjšin v Italiji.

Mi in Italija.

Vladni uradni list »Československa Republika« v Pragi prinaša v zadevi naše in italijanske jadranske politike daljši članek, v katerem zavrača italijanske očitke, da bi mi ogrožali fašistične interese in odkrito pohvali miroljubno in razsodno politiko generala g. Živkovića, ki z veliko rezervo presoja dogodke v inozemstvu.

Med drugimi izjava:

»Za nepomirljivost in neljubeznivost na italijanski strani obstoja več razlo-

gov. V prvi vrsti so ti razlogi gospodarskega značaja. Oficijelna italijanska poročila priznavajo neuspeh italijanske trgovinske politike na drugi obali Jadrana. Italija je največji kupec jugoslovenskih proizvodov, dočim izvoz iz Italije v Jugoslavijo neprestano nazaduje. Avstrijska nemška in češkoslovaška industrija delajo italijanski trgovini veliko konkurenco v Jugoslaviji. Italijanski kapital pa ima baš sedaj pod novim režimom v Jugoslaviji najlepše perspektive in nekatere italijanske banke so že v Jugoslaviji zavzele važne pozicije.«

Draginja v posameznih državah.

Jugoslovenski Lloyd prinaša izveček indeksa cen za življenske potrebščine iz neke, v Bernu izšle publikacije. Ako vzamemo, da je bila cena gotovim življenskim potrebščinam določena na 100, stoje sedanje cene v Češkoslovaški na 105, Franciji, Avstriji in Madžarski na 113, Poljska 123, Luksemburg 127, Italija 139, Finska 151, Danska 154, Nizozemska 160, Švica 136, Anglija 165, Švedska 170, Nemčija 173 in Grčija 180.

Škoda, da ni v indeksu cen tudi naše države. Domnevamo, da stojimo glede draginje tako nekako na sredi.

Aeroplanska tvornica Raab & Katzenstein

v Kasselu, ki nam je znana iz lanskimi civilno-letalskih mitingov v Ljubljani in Mariboru ter mariborske nesreče, je zašla v plačilne težkoče ter predlaga upnikom 50% poravnavo.

Vzrok insolvence je ta, da je nemška vlada podjetju ukinila podporo, vsled česar so mu banke odpovedale kredit.

Velika železničarska stavka v Indiji.

Deloma v zvezi z indijskim nacijonističnim pokretom, deloma pa vsled komunističnih vplivov je stopilo v štrajk okoli 18.000 železničarskih uslužbencev.

Angleški vladi je vkljub temu uspelo vzdržati osebni promet na skoraj normalni višini ter pričakujejo, da se stavka že v par dneh konča.

Zlati rudniki v Bolgariji.

V okolici Berovice so našli precej močne žile zlata in srebra. Največ zlatih žil so našli v bližini vasi Kopelovica.

Madžarska zunanja trgovina pasivna.

Pretečeno leto je uvoz v Madžarsko znašal 1065 milijonov pengov (10.544 milijonov dinarjev), izvoz pa je znašal 1042 milijonov pengov (10.316 milijonov dinarjev). Madžarska zunanja trgovina je tedaj pasivna za 23 milijonov pengov ali 227 milijonov dinarjev.

Poletni velesejem v Leipzigu.

Velesejem v Leipzigu traja letos od 2. do 8. oziroma 12. marca. Udeleženci imajo na jugoslovanskih, češkoslovaških, avstrijskih in nemških železnica 25% popust za čas od 26. februarja do 10. marca v smeri proti Leipzigu in za čas od 3. do 16. marca za povratno vožnjo.

Bencin in parafin iz koksa.

Profesor kemije Fischer v Holtenu je iznašel način pridobivanja vseh produktov petrolejske industrije, t. j. bencina in parafina iz koksa. Laboratorijski poizkusi tega učenjaka so dokazali, da je nemogoče iz 500 kg koksa pridobiti 100 kg najčistejšega bencina. Zdaj preizkušajo potom velike produkcije, ako je ta iznajdba rentabilna.

Trgovinska bilanca Nizozemske.

Lansko leto je znašal uvoz v Nizozemsko 2750 milijonov holandskih forintov (= 6244 milijonov dinarjev), izvoz pa 1990 milijonov hol. for. (4517 milijonov dinarjev). Nizozemska bilanca je tedaj pasivna za 760 milijonov hol. for. ali 1725 milijonov dinarjev. Tudi bilanca za leto 1928 je bila pasivna za skoro 700 milijonov hol. for.

Borzna poročila.

DENARSTVO.

Gibanje valute v tekočem tednu.

	Uradni tečaj	Prosti tečaj
	Din	Din
1 angleški funt	276—	276 50
1 ameriški dolar	56 60	56 60
1 avstrijski šiling	7 97	7 99
1 belgijski frank	7 88	7 90
1 bolgarski lev	—408	—41
1 češkoslov. krona	1 677	1 68
1 francoski frank	2 225	2 22
1 grška dragma	—7345	—73
1 hol. goldinar	22 74	22 75
1 italijanska lira	2 968	2 97
1 kanadski dolar	56 30	56 —
1 madžarski pengő	9 90	9 92
1 nemška marka	13 55	13 56
1 poljski zlot	6 34	6 34
1 rumunski lej	—337	—34
1 švicarski frank	10 958	10 95
1 španska peseta	7 39	7 39
1 turški pijaster	26 60	26 50

Pred stabilizacijo pesete.

Španska valuta je bila, zlasti zadnje čase, podvržena velikemu kolebanju ter je precej globoko zdrknila, a se sedaj stalno popravlja. Vsi znaki pa kažejo, da se je španska vlada odločila stabilizirati svojo valuto potom

deviz, s katerimi bo po potrebi operirala državna banka, da prepreči dviganje in padanje pesete. Z odprodajo velike množine zlata si je banka ustvarila močne devizne rezerve. Ustalitev španske valute je tudi za nas velikega pomena, ker je kolebanje valute eden glavnih vzrokov, da se naša trgovina s Španijo ne more prav razviti.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji: Vojna škoda — promptno 420—421, za februar 413 do 414; 7% Blairovo posojilo 80—80 50, 8% Blairovo posojilo 90—90 50; investicijsko posojilo 80 25—81; agrarni eobveznice 50—52.

Privatni efekti: Celjska 170, Ljubljanska kreditna banka 125, Prva hrvatska štediona 925, Kreditni zavod 170, Združene papirnice Vevče 132, Ruše 250—260, Strojne tovarne 75, Narodna banka 8600—8750, Trboveljska premogokopna 485—495.

Lesni trg.

Tudi ta teden ni na ljubljanski lesni borzi opazati nikakega poživilnega gibanja. Kupci še vedno odlašajo z večjimi nakupi, v nadi, da bodo šle cene lesu navzdol.

Sklepi so normalni.

Povprašuje se še po nekaterem blagu in prinesemo tozadevna poročila zopet v prihodnji številki. Sicer pa so povpraševanja omejena še na one vrste, ki so zabeležene v naši zadnji številki.

Cene lesa v Italiji.

Gospodarska zbornica v Milanu je dooločila za uvoženi les začetkom tekočega meseca sledečo kotacijo franko Milan za kubični meter:

Jelovina: bordonali — Lit 210—220; »uso Trieste« Lit 200—210; deske od 20 mm naprej Ia 360—390 Lit, IIa 310 do 340 Lit, IIIa 260—280 Lit, »sotto misura« Lit 240—255; merkantilni tramiči (travellame) Lit 275, morali Ia in IIa 310—320 Lit; smezzole Lit 290—315.

Mecesen: deske Ia od 20 mm naprej Lit 550—600, IIa 410—430 Lit.

Topolove deske od 25 mm naprej Lit 230—300.

Bukovina: naravne merkantilne deske 350—380 Lit, parjene deske »Slavonija« Ia 600—620 Lit.

Hrastovina: italijanske merkantilne deske Lit 520—580, slavonski hrast Ia 1000—1150 Lit, slavonske merkantilne deske 850—900 Lit.

Orehovina: merkantilne deske Lit 1090—1400.

Kostanjeve merkantilne deske Lit 350 do 400.

Brestovina: italijanske merkantilne deske Lit 430—470, slavonske Lit 590 do 610.

Italijanska lesna industrija.

Značilna za razvoj talijanske lesne industrije je zaposlitev števila delavcev pri lesni industriji, ki je znašala leta 1903 75.000 delavcev, leta 1911 214.000 in leta 1927 230.000 delavcev. Medtem, ko se je število lesnega delavstva od leta 1903 do leta 1911 skoraj potrojilo, ne opazamo od tedaj do konca leta 1927 skoraj nikakega napredka.

Tržna poročila.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI

dne 10. februarja 1930.

Govedina za kg: V mesnicah po mestu I. vrste Din 22.—, II. 20.—; na trgu goveje meso I. Din 18—20, II. 16—18, III. 12—16, jezika 17—20, vampov 8 do 10, pljuč 6—8, jeter 15—20, ledic 18 do 24, možganov 20—25, loja 5—12.

Teletina za kg: telečje meso I. Din 24—25, II. 20—22.

Svinjina za kg: prašičje meso I. Din 25.—, II. 22—24, slanina trebušne 20.—; slanina ribe in sala 25.—, slanina domačih prašičev 22—23, slanina mešane 22—23, slanina na debelo 24.—, masti 28.—, šunke (gnjati) 30.—, prekajenega mesa I. 30.—, II. 25—28, prekajenih parkljev 8—10.

Drobnica za kg: koštrunovega Din 14—15, jagnjetine 18—20, kozličevine 23.—.

Konjsko meso za kg: I. Din 8.—, II. Din 6.—.

Klebase za 1 kg: krakovskih Din 40, debrecinskih 40.—, hrenovk 30—32, salad 28—32, posebnih 32.—, tlačenk 20.—, svežih kranjskih 35.—, pol prekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 50.—, prekajene slanina 28.—.

Perutnina za komad: piščanec Din 20.—, kokoš 30—45, petelin 25—35, raca 25—30, pitana gos 90.—, domači zajec, manjši 8—10, večji 12—20.

Divjačina: divji zajec Din 45—60.

Ribe za 1 kg: karpa Din 25—30 ščuke 35—40, postrvi, živih 80.—, mrtvih 60, klina 20.—, mreže 15—20, pečenke 10.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 250—3, 1 kg surovega masla 36 do 40, čajnega masla 44—56, masla 40 do 44, bohinjskega sira 34—40, sirčka 8—10, eno jajce 1.—.

Pijače: 1 liter starega vina Din 18 do

22, novega vina 14—18, čaša piva 3 do 3·50, vrček piva 4·50—5, steklenica piva Din 5·50—6.

Kruh za 1 kg: belega Din 5—, črne- ga 4·50, rženega 4·50.

Sadje za 1 kg: luksuznih jabolok Din 7—8, jabolok I. 6—, II. 5—, III. 3—4, ena cranža 1—3, limona —75—1, 1 kg rožičev 8—, fig 10—, dateljnov 24—40, kostanja maroni 10—, orehov 10—12, luščenih orehov 34—36, suhih češpelj 10—, suhih hrušk 6—8.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portori- ko Din 72—76, Santos 46—48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90—100, II. 70 do 80, III. 56—60, kristalnega sladkorja 13—, v kockah 14—, kavine primesi 18—, riža I. 10—, II. 8—, 1 liter namiznega olja 18—, jedilnega olja 17—, vinskega kisa 4·50, navadnega kisa 2·50, 1 kg soli, morske 2·50, kamene 2·75, ce- lega popra 70—, mletega popra 72—, paprike III. vrste 32—, sladke paprike, po kakovosti 46—, 1 liter petroleja 7·50,

1 kg testenin I. 10—, II. 9—, pralnega luga 3·75, čaja 80—.

Mlevski izdelki za 1 kg: moke št. 0 na debelo Din 415—425, na drobno Din 4·25—4·50, št. 2 na debelo 360—390, na drobno 3·75, št. 4 na debelo 325—340, na drobno 3·50, št. 6 2·75, kaše 5—6, ješprenja 6—, ješprenjčka 10—12, otro- bov 1·75—2, koruzne moke 4—, koruz- nega zdroba 4·50—5, pšeničnega zdroba 5—6, ajdove moke I. 6—8, II. 6—, rže- ne moke 4·50.

Žito za 100 kg: pšenice Din 260—265, rži 230—235, ječmena 220—235, ovsa 200—240, koruzě 185—195, ajde 210 do 230, fižola ribničana 420—, prepeličar- ja 480—, graha 8—10, leče 10—.

Kurivo: 50 kg premoga Din 30—, 1 tona premoga 450—, m³ trdih drv 175, mehkih drv 90—.

Kрма za 100 kg: sladkega sena Din 125—, pol sladkega sena 90—100, kisle- ga sena 75—, slame 50—75.

Gospod sveta.

Roman bodočnosti.

(Nadaljevanje.)

»A breme svojih lastnih žrtev zamore- te nositi!« ga porogljivo prekine Tokra. Spomnite se, da jih je bilo precej. Za- kaj tudi teh ne priključite mojim žrtvam? Gospod Lamber, jaz bi vas lahko takoj izročil vaši policiji, ako bi hotel sebe iz- postavljati nevarnosti. — Mogel bi tudi nekaj drugega,« sikne skozi zobe — »mogel bi vam s silo iztrgati vašo taj- nost... Naši rablji so večji — hudičovo večji. Tako mi Indre, vi bi izdali vse, ali pa zblazneli od njihove spretnosti.«

Radža je stopnjema poviševal glas, in konec je zvenel — popolnoma zverin- sko. Zdaj spet pojenjava in nadaljuje z medenim, a odljudnim glasom:

»Verujte, gospod Lamber, bolje je, da pokažete dobro voljo. Vidim, da sem vas uplašil, toda vi me ovirate ravno sedaj, ko potrebujem dvojno množino kristalo- pyra. Jaz računam na vas! Pojdite in ne pozabite, da je blizu dan, ko se razsta- nemo in ko vam izplačam nagrado šestih milijonov.«

Nič odgovora; le nejednakomerni ko-

raki pouče Eskandeja, da so Lamberja zopet odvedli.

Ko se Ravana vrne, se radža nasmeje na glas:

»Ta človek ni karsibodi; niti rupije ne dam za njegovo zdravje!«

Eskande je za zastorom izgubil potr- pežljivost in pol prevdarnosti, zavedajoč se, v kakih rokah se nabaja Žermena. Ali naj se skloni in z enim strelom na- pravi konec temu demonu? Ne — vse bi se utegnilo pokvariti — in konečno, rad- ža je vstal in tiho odšel s svojim tajni- kom. Tema zopet zavlada v sobi in Es- kande se globoko oddahne.

Na potu rešitve.

Ko je radža odšel, osredotoči Eskan- de svoje misli samo na en cilj: rešitev Žermene. Ali kako naj jo najde. Vrača- ti se po istem potu, bi bila nesmisel, združena poleg tega z velikim rizikom. Po kratkem prevdarku odpre polagoma okno, poleg katerega je stal in pogleda ven.

Okno je bilo na zunanji strani gradu.

Pogled v globino sicer vsled teme ne doseže tal, vendar ga pouči, da bi tvegani skok na tla pomenil gotovo smrt, najmanj pa polomljene noge. Toda pod oknom zapazi nekaj podzidek, ki je očitno moral kot okrasni pas obdajati celo zgradbo. S spretnostjo in pazljivostjo bi mu morda uspelo obdržati se na tem izzidku. Po — drugače kavalirskem značaju radže je Eskande upravičeno sklepal, da Žermene niso zaprli v kako podzemno temnico; potemtakem bi se morala nahajati v eni izmed sob tega nadstropja. Ta ugotovitev je pa mogoča samo na ta način, da obkroži stavbo po izzidku in poskuša skozi okna najti njeno ječo. Vse drugo se zdi za sedaj nemogoče.

Odločivši se za ta način, prekorači okno in spusti nogo na izzidek. Ozka in v resnici nevarna stezica. Ako samo omahne ali se nagne, je konec neizbežen.

Naslanjajoč se s hrbtom na zid in samo s petami stoječ na izzidku se prične oprezno pomikati proti sosednjemu oknu.

Tako viseč nad mračno globino, je popolnoma pozabil nase, upajoč samo v to, da se mu na ta način posreči najti Žermeno. To upanje, samo ta nada mu je dala moč, vzdržati se na tem vratomnem potu in to celo v temini. Niti sledu o svetlobi, niti najmanjšega šuma. Na ta način je prispel do ogla, kjer se mu je trupalni in z novimi nevarnostmi združen poizkus, preiti na drugo stran gradu, končno vendarle posrečil, dasiravno je že večkrat mislil, da nima peta več opore in da se je telo že nagnilo nad fizikalno dovoljeno skrajno točko navpičnega položaja.

Kot plezajoča mačka je izrabil za krčevito oprijemanje vsak okršek, vsak okrasek v zidu in konci prstov so mu že krvaveli. Pri vsakem oknu napeto poslušal in hoče z očmi prodreti skrivnosti temine, ne pozabljajoč niti za trenutek na to, da zamore ob najmanjšem nepravilnem gibu strmoglaviti v temino globine.

Nič, nič. In obšel je že dva ogla. Povsod vlada tema: vse spi, vsaj v sobah, katere je doslej raziskoval skozi okna. Ker se vleče njegova pot na zunanji

strani, mu tudi ni mogoče naprej dognati, je li katero izmed oken osvetljeno ali ne. Noč je hitro požirala ure pri tem brezkončnem in počasnem romanju. Eskande čuti, da mu pešajo moči. Kako rad bi se sklonil naprej, da razbremeni bolečine v križu, nastale vsled neprestanega vleknjenja. Že pričinja dvomiti nad uspehom in vedno jačje ga osvojuje želja, skloniti se naprej in napraviti konec telesnim in duševnim mukam. Izčrpanemu telesu je bilo dovolj in le z veliko težavo je duh nadvladoval željo po mehanični razbremenitvi.

Samo še en ogel, samo še ena zunanja stran gradu je neraziskana. Ako bo tudi tu ves trud brezuspešen, kaj potem? In končno, kako naj ugotovi, ko je vendar jasno, da Žermana spi kot vsi drugi?! Zakaj je osvojil to neumno idejo. In — če tudi bi se posrečilo, najti jo, kako na tla? Ali zopet nazaj — skozi radžino knjižnico?

Čutil je, da ne vzdrži več dolgo in z muko se je plazil naprej. Kakor hitro pa je prešel tretji ogel, malone krikne veselja: iz enega okna, prav iz prvega, pri katerem je stal, se prebija slaba, blede svetloba skozi gosto rešetko. In novo ga poživi nada, da se vendar nekako izvleče iz tega položaja.

Hitro premaga razdaljo, ki ga loči od osvetljenega okna s podvojeno pazljivostjo, da ga ne izda kak šum.

Okno je bilo res zastrito; vendar je mogel skozi rešetko in špranjo zastora pogledati v notranjost. Napol viseč na prstih rok na robu okna, napol klečeč s konci kolen na izzidku se trudi, da zapazi kako živo bitje v sobi.

In skoro izgubi prisotnost duha ter krikne od radosti in začudenja: za mizo sedi — nad knjigo nagnjena — Žermena Lornjer.

Skoro ne more vzdržati. Skozi rešetko tlači prst in lahno potrka na steklo. Bil je prepričan, da bo jetnica v nočni tišini začula najmanjši šum.

Ponovno potrka. Žermena se je zdrnila že pri prvem trkanju in pogledala proti zavesam. Sedaj pa vstane in oprezno ter nezaupljivo zre proti oknu.

Tedaj Eskande potrka v tretje.

S slutnjo v srcu se Žermena po prstih približuje oknu in polagoma odgrne za-

veso. Snop električne luči osvetli obraz Pola Eskande-ja. V veliki radosti se skoro onesvesti in se z obema rokama prime za srce, ki jej je nehalo biti.

Tedaj Eskande zopet umakne svoj obraz iz svetlobe v stran, da kdo ne opazuje pod razsvetljenim oknom. Žer- mena se zave in hitro spet zagrne za- veso. Za tem odgrne drugi konec zavese in vprašajoč motri Eskandeja. Ta jej z znakom pokaže, naj odpre okno. A ona mu istotako sporoči, da bi to ne koristilo,

ker je v zidu rešetka, poleg tega pa je okno zaklenjeno. Te ovire se Eskande-jevemu orodju pač ne bodo dolgo opira- le; zato jej da znak, naj ugasne luč ter mirno čaka.

(Dalje prih.)

»Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Kar- lovska cesta št. 4 Prodaja na obroke!

Ali ste poravnali naročnino?

Ko zahtevate pri Vašem engrosistu vanilinov sladkor in pecilni prašek tedaj izrecno zahtevajte **Dr. Oetkerjev pecilni prašek in Dr. Oetkerjev vanilinov sladkor**, ker se lahko pripeti, da trgovec na to pozabi, tedaj dobite slabe po- snetke naših izdelkov. Istotako pazite na zavarovalno znamko „Svetla glava“ ker je to edina, ki jamči za dobro kvaliteto. — Ako pri Vašem engrosistu ne dobite Dr. Oetkerjeve izdelke, tedaj pišite direktno na tovarno Dr. Oetker, Maribor, katera Vam na željo pošilja tudi najmanjši kvantum.

VELETRGOVINA KOLONIJALNE IN ŠPECERIJSKE ROBE

IVAN JELAČIN, LJUBLJANA

ZALOGA SVEŽE PRA-
ŽENE KAVE, MLETIH
DIŠAV IN RUDNINSKE
VODE

TOČNA IN SOLIDNA
POSTREŽBA!

ZAHTEVAJTE CENIK!

Tiskovine

ki jih potrebujete v Vašem poslovanju:
Račune, pisemske papirje, memoran-
dume, cenike, naročilnice v blokih,
kucerte, etikete ter sploh vse komer-
cijalne tiskovine Vam dobavi hitro
in lično izdelane po najnižjih cenah

Tiskarna „MERKUR“ Ljubljana

Gregorčičeva ulica 23 - Telefon 2552

Za večja naročila zahtevajte proračune!

„VINOCET“ Tovarna vinskega
kis., d. z. o. z.

LJUBLJANA

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pri-
snega vina

Zahtevajte ponudbo

**Tehnič o in higijenično
najmoderneje urejena
kisarna v Jugoslaviji.**

Isarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.
Telefon števil. 2389.

Lastnik: Konzorcij za izdajo strokovnega tednika »Mali trgovec«. Za konzorcij in ured- ništvo: Lojze Zajc. Za tiskarno »Merkur«: Otmar Michálek, oba v Ljubljani.